

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonaë, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 1. Qvam difficile sit de Mariae laudibus scirbere. Cur negotium omnium
seculorum dicatur esse. Ejus culium semper viguisse. Ad ipsum B.
Virginem deprecatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

ad gratiarum incrementa. Per noctem finis exprimitur occupationum, perturbationum fuga, omnium laborum oblivio: *Exibit homo ad opus suum, & ad operationem suam usque ad vesperam*, & non ultra. Nocte enim ingruente tempus taceandi est, tempus vacandi, & videndi quam dulcis est Dominus. Deinde hac hora præparandus est locus, in quo animus cum Deo quiescat sancti Regis exemplum imitando, qui per diem assiduis regni curis distractus die peracto quasi quoddam Completorii rudimentum describens dixit *p: Si ascendero in lectum strati mei, si dedero somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem, donec inveniam locum Domino, tabernaculum Deo Jacob*. Sed ubi inquit locum Domino præparabo? *Quæris ubi? In teipso: Deliciae meæ, dicit Dominus q, esse cum filiis hominum*. Audi autem ipsum designantem sibi locum. *Quis est iste locus quietis meæ? Ad quem autem respiciam, nisi ad pauperulum, & contritum spiritu, & trementem sermones meos r?* Si tale fuerit cor tuum, locus gratissimus Domino factum est. Denique quis non studeat adversus potestates tenebrarum, hac hora potentius armari, quarum noctu major est vis? Sunt verò hæc arma specialis ad id oratio, aquæ lustralis aspersio, Prælati benedictio, & solemnis B. Mariæ invocatio.

2. Unum addiderim, turpe admodum esse invidenter hoc tempus transigere, quo totius diei acta ad censuram revocare debemus, finemque nostrum Domino cum lacrymis commendare. Morti enim initiamur cum dormire incipimus, ait Plutarchus: pallimque Auctores primæ noctæ & somnum vocant mortis fratrem. Quia videlicet, ut in libro de resurrectione scribit Athenagoras, similia accidunt sopitis, & defunctis. Apud Pausaniam in Eliacis in Cypseli Tyranni monumento efformatum legitur simulachrum noctis cum duobus infantibus, nigro uno, candido altero cum mortis, ac somni epigraphæ. Dormiunt mortui Deo, sicut dormientes velut mortui sunt nobis. Locus sacer, in quo ossa mortuorum requiescunt Græco vocabulo cœmeterium, hoc est dormitorium dicitur à κοιμίζω, quod est dormio, & communiter in sacris literis dormire dicuntur, qui felici securitate in Domino moriuntur. Hinc teste Amalario *u*, aptatur quodammodo officium Completorii commendationi,

o *Psalm. 103. p Psalm. 131. q Prov. 8: 31. r Isai. 66: 2. s Plutar. de consol. ad Apoll. t Homer. ll. 14. n. 231. Moschus, & Theocr. Idyl. 3. Virg. 6. Æn. Sen. Herc. jur. act. 4. & alii. u Amalar. l. 4. cap. 8.*

quã se homo commendat Deo, quando transit de sæculo: petimus enim dimitti in pace, & spiritum nostrum in manus Domini commendamus. Sic optimo fine claudimus diem, si nostri quoque finis recordamur. Hac autem recollectione nil efficacius ad traducendas hominum mentes à scelere ad virtutem, ut si benè animo concipiatur, omnem hominem quantumvis barbarum horrore percellere, & ad meliorem frugem convertere possit. *Statutum est omnibus hominibus semel mori: & in quocumque loco ceciderit lignum, sive ad Aquilonem, ibi erit x*. Quis verò hæc audiens, & credens non perhorrescat? Momento vivimus, momento rapimur, & quidem momento inevitabili, unde pendet æternitas. Rectè priscus Satyricus *y*:

Heu, heu nos miseros quam totus homuncio nil est!
Ergò dum licet benè vivere studeamus. Sat dictum de Completorio. Jam tacendum, & quiescendum est. Hoc est autem summè, & perfectè quiescere, ait Richardus Victorinus *z*, à Creatoris pia laude nunquam cessare.

x *Ad Hebr. 9: 27. Eccles. 11: 3. y Petr. Arbitr. z Richar. lib. 2. in Apoc. c. 2.*

CAPUT XII.

De Officio Parvo B. Virginis.

§. I.

Quam difficile sit de Maria laudibus scribere. Cur negotium omnium seculorum dicatur esse. Ejus cultum semper viguisse. Ad ipsam Beatam Virginem deprecatio.

IN celebrandis Beatissimæ Virginis MARIÆ præconiis tot jam sudarunt ingenia, tot sunt attriti calami, tot manus & mentes occupatæ, ut, si ejus honori conscripta volumina in unum congregarentur, insignem se solis constituerent Bibliothecam. Pia quadam emulatione omnis natio, quæ sub cælo est, juvenes, & virgines, senes cum junioribus in recensendis Mariæ laudibus qua ligata, qua soluta oratione decertasse videntur. Sed ut devotus fuerit, gratulæque Deo generosus eorum conatus, quicquid tamen de ineffabili meritorum ejus prærogativa manu scriperint, ore protulerint, mente conceperint, stilla stultæ est, momentum stateræ, gutta roris antelucani; ut non minus de illa, quam

E e e e

quam de Filio ipsius Domino nostro illud pleno ore decantare possimus, *Tibi silentium laus a*: postitque facilius immensum pelagus exigua serobe concludi, quam omnium hominum, & Angelorum vocibus Mariæ laudes exhauriri. Quis Reginae cœlorum potentias loquetur, auditas faciet omnes laudes ejus? Major est enim omni laude, omnemque exuperat modum, quæ omnium decus creatorarum excellentissimâ dignitate transcendit. S. Germanus Patriarcha Constantinopolitanus sermonem de hac Virgine habiturus sic exorditur: Si palmo metiri terram possumus, ac funiculo mare circumscribere: si cubitis cœlum continetur, & stellarum numerari copia potest: si guttæ pluvie, tellurisque glebæ, ventorumque impetus, atque arenæ comprehenduntur, certè poterit quod in manibus est argumentum comprehendere. Arnoldus Abbas Bonævallis initio Tractatus de laudibus Deiparæ hæc habet: Si linguis hominum loquar, & Angelorum, nihil dignè, nihil propriè de sanctæ, ac perpetuæ Virginis Matris Christi Mariæ gloria eloqui potero, quia verè in laudibus ejus modulandis non invenies organum, & hebes est cujuscumque subtilitatis ingenium. Res mira, & inaudita, Mater Virgo, Verbum caro, Deus homo! Quis in tam celebri miraculo fileat! Item quis hæc prædicare sufficiat? Scimus quidem supra nos esse hoc aggredi, sed ille in cujus sacro utero Verbum caro factum est, locutus de Verbo conciliat verbum: nec fas est muta esse gaudia Ecclesiæ, ubi implente nos Verbo hoc habemus in mente, quod mater in utero. S. Amedeus *b* ex Abbate Alæcumbæ Episcopus Lausanensis magis Virginis Encomiastes, Omnis sancta, inquit, & rationalis anima investigans cœli secreta mysteria, & distinguens ordines supernorum spirituum invenit primam post Redemptorem illam in mulieribus benedictam, illam plenam gratia, quæ Deum genuit, & virginitatis gloriam non amisit. Hæc Virgo beata omni luce clarior, omni suavitate gratior, omni-que potentatu sublimior totum mundum illuminat, & unguenti optimi perfusione innovans omnia Cherubim, & Seraphim agmina potestate transcendit, & majestate. Solus igitur Deus, cui soli secunda est, eam digni poterit encomiis honorare, qui ad tantam dignitatem humilem, & parvulam sublimavit, qua majorem ipsa Dei omnipotentia creare non potest. Hoc unum est, in quo nec primam similem visa est, nec habere

sequentem, ut unum eundemque Filium cum Deo Patre meruerit habere communem. Hæc illa mulier est olim in Paradiso promissa, quæ caput serpentis antiqui Dei virtute calcavit. Hæc illustris illa mulier præ cunctis mulieribus benedicta in igne, & rubo; in virga, & flore; in rore, & vellere antiquis Patribus præmonstrata. Hæc arca mystica testamenti, aureum propitiatorium, scala Jacob, virga Jesse, thronus Salomonis, arcus fœderis, janua Paradisi. Hæc fons irrigans universam terram, hæc aurora veri Solis prænuntia. Hæc salus universorum, totius mundi conciliatrix, inventrix gratiæ, genitrix vitæ, mater salutis. Hæc reparatrix protoparentum, posteriorum vivificatrix, vera mater salutis, vera mater viventium, desperantium salus, miserorum solatium, afflictorum refugium, spes unica peccatorum. In ipsa omnis gratia vitæ, & veritatis: in ipsa omnis spes vitæ, & virtutis:

Sola fuit mulier, paruit qua janua letbo,

Et qua vita redit, sola fuit mulier c.

Sub ejus umbra qui pauperit in æstu vitiorum refrigerium inveniet, in pressuris sæculi umbraculum, in laboribus quietem.

2. S. Bernardus *d* in Mariæ laudes semper effusus eam *Negotium omnium sæculorum* aptissimo profus, ac singulari titulo nuncupavit. Ipsa enim tanquam mediatrix fidelissima omnium negotia in cœlesti curia procurat. Ipsa una omnium negotium est, quæ sola potuit omnia sæcula occupare, quæ magnum negotium sæculorum omnium ingeniis facessivit. Sed consultius est dulcissimi Doctoris lacteam orationem audire: lac merum loquitur, quod ab uberibus Virginis insigni privilegio suxit. Ad Mariam sicut ad medium, sicut ad arcam Dei, sicut ad rerum causam, sicut ad negotium sæculorum respiciunt, & qui in cœlo habitant, & qui in inferno, & qui nos præcesserunt, & nos qui sumus, & qui sequentur, & nati natorum, & qui nascentur ab illis. Illi qui sunt in cœlo, ut resarciantur; & qui in inferno, ut eripiantur; qui præcesserunt ut Prophetæ fideles inveniantur, qui sequuntur, ut glorificentur. Ed beatam te dicunt omnes generationes Genetrix vitæ, Domina mundi, Regina Cœli. Omnes inquam generationes, quæ omnibus generationibus vitam, & gloriam genuisti. In te enim Angeli lætitiâ, iusti gratiam,

c. Turcius Rufus in collat. vet. & novi Testam. d. Bernæ. serm. 2. de Pent. cost.

a. Psal. 64. ex vers. Hebr. b. Amed. hom. 1.

pœccatoris veniam invenerunt in æternum. Merito in te respiciunt oculi totius creaturæ, quia in te, & per te, & de te benigna manus Omnipotens quicquid creaverat recreavit. Apud Græcos omnibus sacris Hymnis, de quocunque argumento sint, Therocion, in laudem Deiparæ adjungi solet, ac si minimè congruum esset ex aliis capitibus Deum laudare hoc prætermisso. Jodocus Coccus omnium sanctorum Patrum diligentissimus excerptor toto libro tertio tomi primi sui Theauri Theologici quicquid à Græcis, & Latinis Patribus de beata Virgine præclarè dictum, & excogitatum fuit in unum collegit. Theophilus item Raynaudus vir infinitæ lectionis omnes titulos B. Virginis ex sanctis Patribus excerptis, & ex iis librum confecit, quem inscripsit Nomenclatorem Marianum. Possunt autem iidem tituli valde locupletari ex Menæis aliisque libris Ecclesiasticis Græcorum, quod egregiè præstitit vir eruditus Simon Wangnereckius in sua Pietate Mariana Græcorum edita Monachii. Multa quoque collegerunt ad B. Virginis laudem pertinentia præclari & noti Scriptores Petrus Antonius Spinellus in libro quem inscripsit Maria Deipara thronus Dei; Aloysius Novarinus in Umbra Virginea, & Joannes Baptista Novatus in opere de Eminentia Deiparæ e. Demum in colenda Virgine nemini cedit hoc sæculo vir religiosissimus Hypolytus Maraëcius Lucensis; nam præter varia Latinorum, Græcorumque opuscula de ipsa Dei Genitrice quæ in lucem emisit, & notis illustravit: præter Bibliothecam Marianam in qua recenset summa diligentia omnes qui de beata Virgine aliquid scripserunt: Edidit etiam Prophetas Marianos, seu de Prophetis Mariæ Præculturibus: Apostolos item, & Pontifices Maximos Marianos, Purpuram Marianam, Antistites, Fundatores, & Religiosos Marianos, Palmam Marianam, Lilia Mariana, Heroides Marianas, Cæsares, Reges, & Principes Marianos: habetque prælo paratam Polyanthem Marianam, & alia multa, quibus bene mereri, de cultoribus Virginis non cessat. Istos consulat Lector, qui eximias Mariæ laudes noscere cupit, non eum pigebit legisse.

*e Videndi etiam Joan. Bonifac. in historia Virginal. Petrus Canisius lib. quinque de Deipara & aliis innumera-
rabiles.*

M E T R U M X X V.

Virgo Regina polorum,
Summo quæ proxima Regi

*Mundi moderaris habenas,
Huc è celsa æthereis aula
Descende, & discice mentis
Rutilo splendore tenebras
Meritas tibi promere laudes
Amor est, cupioque per omnes
Te dignos currere honores.
Aps, ut studiosa, per arva
Que circum ludit Hymetti,
Non uno è cespite florum
Carpit fragrantia mella:
Sed lati plurima veris
Præguans munera, rorem
Depascitur arvia cali.
Laudes sic ipse, tuasque
Celebrabo carmine doctes,
Si tu, dulcissima Virgo,
Lucem digneris, & æstum
Tenebroso infundere cordi.
Tu nostræ es gloria stirpis
Tu lux, tu vita, decusque,
Hominum spes certa, tuumque
Observant omnia nutum.
Placido me respice vultu
Inopem, incertumque salutis.
Da veri cernere sedem
Cecâ caligine pulsâ.
Duce te mihi gratia semper
Divina aspiret, ut omni
Deterga æruginè culpa
Puro tibi pectore possim
Canere hymnos, pangere versus.*

3. Semper Deiparæ cultum in Ecclesia viguisse, ut cætera desint argumenta, ex hoc potissimum conjicere licet, quod nullum ejus principium ostendi potest. Nam nec Pontificis alicujus decreto, aut Concilii sanctione, nec consuetudine aliqua, cujus sciatur origo, introductus fuit, sed omni ætate, omni tempore semper fideles cœli Reginam summo honore prosequi, & venerari consueverunt. Hæc enim ab æterno prædestinata, & prælecta à Deo fuit, ut arcanum Incarnationis mysterium in ea perficeretur. Hanc nascituram promisit Deus statim post lapsum primi parentis, cum serpentis malignitati iratus dixit, *Ipsa conteret caput tuum.* Hanc venerabiles Patriarchæ & sanctæ mulieres veteris testamenti ante & post diluvium multiplici allegoria præfiguraverunt. Hanc Prophetæ futurorum præscii vaticinante præconio prædixerunt: inter quos Hieremias, cum in Ægypto exularet, ejus immaculatum puerperium sacerdotibus

E c c e e 2 dotibus

dotibus idolorum indicasse dicitur, ut Auctor synopsis de vita, & morte Prophetarum, sive fuerit Dorotheus Martyr, sive alius recentior, qui fuit Romæ Abbas, & Epiphanius f. Episcopus asseverant. Etiam ab Ethnicis, & Turcis eam coli, & celebrari docet Joannes Bonifacius g in historia Virginali. A fidelibus autem Catholicæ, & orthodoxæ Ecclesiæ speciali cultu hyperduliæ adoratam fuisse ab ipso Ecclesiæ ortu usque ad hæc tempora innumeri Scriptores testantur, quorum testimonia, & auctoritates si ex scriptis ipsorum excerpere, & hic inferere vellem, rem ineptissimam facerem, nam & immeni id operis foret; & materiam ab aliis dudum præoccupatam attingerem; quorum diligentia, & eruditioni quidpiam adicere non præsumo. Optimos quosque profert Canisius h singulorum dicta perpendens, & ex his sectarios convincens. Incipit autem à D. Laurentio Justiniano, tum servata temporum serie ad anteriora secula ascendens fide dignissimis auctoritatibus evincit, in religiosa Matris Dei veneratione retinenda, & promovenda magnum semper fuisse totius Ecclesiæ consensum in omni natione quæ sub cælo est. Frustra convellere hunc cultum oblatrantes Hagiomachi, & Iconoclastæ conati sunt. Viguit, semperque vigebit in æternum & ultra B. Virginis veneratio, & portæ inferi non præ valebunt adversus eam. Quis enim post Deum ita generis humani curam gerit? quis nos ita tuetur in afflictionibus, liberat à periculis, præservat à malis?

4. Ideo ad te, gloriosissima Virgo, omnium fidelium corda suspirant, omnium oculi respiciunt, omnium vota confugiunt. Te celebrant omnes linguæ, te laudant omnes populi, & beatam te dicunt omnes generationes. i Gloriosa dicta sunt de te, sed adhuc locus est tuæ laudationi, adhuc in tuis laudibus balbutit omnis lingua. Non enim sunt loquelæ neque sermones, quibus amplitudo gloriæ tuæ ad plenum valeat explicari. O magna, o pia, o multum amabilis Maria, tu nec nominari quidem potes, quin accendas: nec cogitari quin recrees affectus diligentium te. Tu nunquam sine dulcedine divinitus tibi insita piæ memoriæ portas ingrederis. Et nunc sequimur te, o Domina, ex totis præcordiis vociferantes ad te, adjuva im-

f Epiph. in vita Hieremia. g Bonifac. lib. 2. cap. 16. h Canisius lib. 5. de Deip. cap. 27. & seq. i Ebertus in laud. de B. V. inter opera D. Bernar. li. 3. c. 7. Alex. bom. adv. Nestorium.

becillitatem nostram, aufer opprobrium nostrum. Tibi revelamus cum fiducia causam nostram, quia cæli & terræ mediatrix es, peccatorum refugium, salus pereuntium. Per te sancta Trinitas in universo orbe glorificatur; per te cælum exultat, lætantur Angeli, fugantur demones: per te prolapsam plama rurum in cælum subvehitur: per te gentes adducuntur ad poenitentiam: per te fundatæ sunt Ecclesiæ, destructa infidelitas: per te clausa sunt tartara, apertæ sunt fores Paradisi:

Salve sancta parens, enixa puerpera Regem,
Qui cælum terramque tenet per secula, cuius
Imperium sine fine manet, quæ ventre beato
Gaudia matris habens cum virginis honore,
Nec primam similem visa es, nec habere sequentem.
Sola sine exemplo placuisti samina Christo. k

Tuo interventu, benignissima Mater, & nos Christo placeamus, ut te perducete post hujus mortalitatis cursum ad eum perveniamus, qui ex te pro mundi redemptione carnem suscipere dignatus est, teque in supremo gloriæ folio tanquam nobilissimam inter omnes creaturas super choros Angelorum exaltavit.

§. II.

Officii parvi B. Virginis memorabilis institutio. Ejus origo antiquior, quam vulgus putet. Deipara encomia, & ad eam salutatatio.

1. **T**Ametsi Ecclesia primi temporis tum publicis, tum privatis opplorationibus Deiparæ auxilium quotidie flagitare, eamque erectis templis, festisque diebus ejus nomini attributis venerari consueverit; usus tamen recitandi preces ejus horarias non tantam videtur præ se ferre antiquitatem, sicut officium Defunctorum, de quo capite sequenti disseremus. Enim verò si generales Ecclesiæ Synodos, quarum est cunctis fidelibus leges imponere, sedulo dispiciamus, hujus officii celebratio indicta est post mille, & amplius annos à Christi nativitate in Synodo Claromontana. Institutionis hujus occasio ex Ecclesiasticis Annalibus hæc est. Anno Domini 1095. l Urbanus Secundus Romanus Pontifex ægrè ferens Christi incunabula, ejusque sepulchrum ab infidelibus Turcis omni genere contumeliarum affici, in generali Concilio apud Claromontem in Galliis celebrato bellum sacrum in-

k Sedulius l. 1. oper. paschal. | Bayen. 1095. num. 50.